

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1965/21

Karar Sayısı : 1965/44

Karar Günü : 12.7.1965

İPTAL DAVASINI AÇAN: Millet Partisi.

İPTAL DAVASININ KONUSU: (Resmî gazete ile yayınlanan 1965 yılı Bütçe Kanununa konulan Senatör ve Millet Vekillerinin ödenek ve yolluklarının artırılması hususundaki hüküm Anayasaya aykırı bulunduğundan iptali) isteminden ibarettir.

İNCELEME: Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi gereğince yapılan ilk incelemede dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine karar verilmesi üzerine düzenlenen rapor, dâva dilekçesi ve ekleri, 1965 yılı Bütçe Kanununun iptali istenilen hükümleriyle Anayasa'nın ilgili maddeleri ve dosyada mevcut diğer kâğıtlar okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dâva dilekçesinde özetle:

(1- Eski bir Senatör tarafından, Senatör bulunduğu zaman zarfında ödenek ve yolluklarının noksan verilmiş olduğundan eksik verilen ödenek ve yolluklarının ödenmesi için dilekçe karma Komisyonuna müracaat edildiği,

2- Bu müracaat üzerine dilekçe karma komisyonunun, adı geçen ödeneklerde (800) ve yolluklarda (400) lira noksan aldığını karara bağladığı ve bu kararın Meclis kararı olarak neşredildiği, fakat bu gibi kararlar kanun niteliğinde olmadığından o tarihte bu karar aleyhine Anayasa Mahkemesine müracaat edilmediği,

3- Bu kararın tatbikatını sağlamak ve kararı yerine getirebilmek için, 1965 yılı Bütçe Kanununun:

a- (11310 numaralı Cumhuriyet Senatosu üyeleri ödeneği maddesine, Riyaset Divanı tarafından 6,568,800 liralık ödenek teklif edildiği halde Bütçe Kanunu ile bu miktar 14.510.800 liraya,

b- 11330 numaralı Cumhuriyet Senatosu Üyeleri yolluğu maddesine 3.284.400 liralık ödenek teklif edildiği halde bu miktar 7.255.400 liraya,

c- 11310 numaralı Millet Meclisi ödeneği maddesine 19.980.000 liralık ödenek teklif edildiği halde bu miktar 38.980.000 liraya,

d- 11330 numaralı Millet Meclisi Üyeleri yollukları maddesine (9.900.000) lira teklif edildiği halde bu miktar da 19.890.000 liraya,

Çıkartılmak suretiyle kabul edildiği)

Esas Sayısı : 1965/21
Karar Sayısı : 1965/44

Belirtilmekte ve bu hükümlerin hangi sebeplerle Anayasa aykırı bulundukları da yine dilekçede, aynen:

(1- 1965 Yılı Bütçe Kanunu Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri içerisine giren kanunlardan bulunmaktadır. Bu kanunun cetvelleri gelir ve giderleri de kanun hükmü mahiyetindedir.

2- Anayasanın 82. maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin ödenek ve yolluklarının bir kanunla düzenleneceğini âmir bulunmakta ve ödeneğin aylık tutarı birinci derecedeki Devlet Memurunun aylığını, yolluğun da ödeneğin yarısını aşamayacağı Anayasanın kesin hükmü muvacehesinde 22.Ocak.1962 tarihli ve 1 sayılı kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin ödenek ve yolluklarının miktarları gösterilmiştir.

3- 1965 Yılı Bütçesine konulan Senatör ve Millet Vekillerinin 11000/11310, 11330 maddelerinde Riyaset teklifi Anayasanın 82. Maddesi ile bunun müstenidi bulunan 1 sayılı kanunun hükümlerine uygun olarak Bütçeye konulmuş olmasına rağmen Heyeti Umumiyece kabul edilen 1965 yılı Bütçe Kanununda Senatör ve Millet Vekilleri için ayda (800) lira ödenek, yolluklar için ise ayda (400) lira gibi fazla bir istihkak konulmuştur. Bu husus Anayasanın 82. Maddesine aykırı bulunduğundan iptal sebebi teşkil eder.

4- 1965 Yılı Bütçe Kanununa konulan fazla ödenek ve yolluklar geçmiş yıllara da teşmil edilmiş bulunmaktadır. Halbuki 22.Ocak.1962 tarihli ve 1 sayılı kanunda ödenek ve yolluklar derpiş edilmiş, 1962, 1963, 1964 yılları ödenek ve yollukları bu kanuna göre ödenmiştir. 1965 yılı Bütçe Kanunu 1 sayılı kanunun hükümlerini Anayasaya aykırı olarak ortadan kaldıramaz. Böylece demek isteriz ki Anayasaya aykırılık 1962 yılına kadar teşmil edilmekte ve ayrıca bir iptal sebebi olarak gözükmektedir.

5- Birinci derecedeki memurların aylıkları kanunda gösterilmiştir. Bunun dışında hâkimlerin, Devlet Şurası ve Temyiz Mahkemesi Üyelerinin almakta oldukları tazminatlar, maaştan tamamen ayrı bir mahiyet taşımaktadır. Bu makamlarda bulunması dolayısı ile kendilerine maaş dışında verilen bir ödenektir. Bunlar 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun dışında mütalâa edilmekte olup Emekli keseneği ödenmediği gibi emekli maaşına da tesiri yoktur. Nitekim Anayasanın 82. maddesi ödeneğin birinci derecedeki Devlet Memurunun aylığını geçemeyeceğini ifade etmiş ve birinci derecedeki memurun aylık ve ödeneğini geçemez tabirini kullanmamıştır. Bu itibarla da Anayasaya aykırı bulunduğundan iptal sebebi teşkil eder.)

Denilmek suretiyle açıklanmakta ve sonuçta:

(1965 yılı Bütçe Kanunu ile Senatör ve Millet Vekillerinin ödenekleri (800), yollukları da (400) lira artırılmış bulunduğundan bu hüküm Anayasanın 82. maddesine aykırı olmakla 1965 yılı Bütçe Kanununun 11000 bölüm 11310 ve 11330 maddelerine konulan ve Riyaset teklifinin 1 sayılı kanun dışındaki ödenek ve yollukların iptali) gerektiği belirtilmektedir.

GEREKÇE: 1965 Yılı Bütçe Kanununun dâva konusu hükümleri, Anayasa Mahkemesinin 1965/19 esas sayısına kayıtlı bulunan diğer bir dâva sonunda 12.7.1965 günlü ve 1965/19-42 sayılı kararla işbu dâvanın açılmasından sonra iptal edilmiş olmakla bu konuda yeniden karar verilmesine yer kalmamıştır.

Esas Sayısı : 1965/21
Karar Sayısı : 1965/44

SONUÇ: Yukarıda belirtilen sebepten ötürü konusu kalmıyan dâva hakkında yeniden karar verilmesine yer olmadığına 12.7.1965 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan

Lûtfî AKADLI

Üye

Cemâlettin KÖSEOĞLU

Üye

Asım ERKAN

Üye

Şemsettin AKÇOĞLU

Üye

İbrahim SENİL

Üye

İhsan KEÇECİOĞLU

Üye

A. Şeref HOCAOĞLU

Üye

Salim BAŞOL

Üye

Celâlettin KURALMEN

Üye

Hakkı KETENOĞLU

Üye

Fazıl ULUOCAK

Üye

Sait KOÇAK

Üye

Ahmet AKAR

Üye

Muhittin GÜRÜN

Üye

Lûtfî ÖMERBAŞ